

ZASIŁKI I POMOC FINANSOWA	3
Zasilek macierzyński	3
Świadczenie 500+ (świadczenie wychowawcze)	5
Świadczenie rodzicielskie (tzw. kosiniakowe)	6
300+ (Dobry Start).....	7
Zasilek rodzinny	8
Dofinansowanie do niani	9
ZASIŁKI I POMOC FINANSOWA ZWIĄZANA Z CHOROBA I NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	11
Renta z tytułu niezdolności do pracy	11
Zasilek chorobowy	12
Zasilek pielęgnacyjny.....	14
Specjalny zasilek opiekuńczy	17
ZASIŁKI I POMOC FINANSOWA ZWIĄZANA Z TRUDNĄ SYTUACJĄ MATERIALNĄ I LOSOWĄ.....	19
Zasilek stały	19
Zasilek okresowy	20
Zasilek celowy	21
Dodatek mieszkaniowy	21

ZASIŁEK MACIERZYŃSKI

Zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego:

- urodziła dziecko;
- przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia, i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia;
- przyjęła na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia.

W zakresie przyjęcia dziecka na wychowanie i przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej o świadczenie może ubiegać się również mężczyzna, objęty ubezpieczeniem chorobowym.

Zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego(od 20 do 37 tygodni) , urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (tj. za część urlopu macierzyńskiego, której nie wykorzystata matka dziecka), urlopu rodzicielskiego (32 tygodnie, przy jednym dziecku i 34 tygodnie przy dwóch lub więcej dzieci) oraz urlopu ojcowskiego (2 tygodnie).

Wysokość zasiłku wynosi 100%, 80% lub 60% podstawy wymiaru zasiłku. Wysokość zależy od deklaracji, na jaki czas matka chce otrzymywać zasiłek.

Za okres urlopu macierzyńskiego przysługuje 100% podstawy wymiaru. Zasiłek macierzyński 100% za okres urlopu rodzicielskiego przysługuje za okres do:

- 6 tygodni urlopu rodzicielskiego - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie oraz w przypadku przyjęcia na wychowanie jednego dziecka;
- 8 tygodni urlopu rodzicielskiego - w przypadku urodzenia przy jednym porodzie dwojga lub więcej dzieci oraz w przypadku równoczesnego przyjęcia na wychowanie dwojga lub więcej dzieci;

Po upływie powyższych okresów zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego przysługuje w wysokości 60% podstawy wymiaru zasiłku.

Możliwe jest również otrzymywanie zasiłku w wysokości uśrednionej tj. 80% podstawy wymiaru. W tym celu należy złożyć wniosek nie później niż w ciągu 21 dni po porodzie (albo po przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza.

Wniosek o przyznanie zasiłku macierzyńskiego składamy do oddziału ZUS właściwego ze względu na siedzibę płatnika składek. Jeśli płatnik składek (nasz pracodawca) zgłasza do ubezpieczenia chorobowego więcej niż 20 pracowników, wówczas wniosek o zasiłek macierzyński kierujemy bezpośrednio do niego.

Becikowe (jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka).

Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przyznaje się jednorazową zapomogę w wysokości 1000 zł na jedno dziecko. Zapomoga przysługuje:

- matce lub ojcu dziecka,
- opiekunowi prawnemu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Matka dziecka musi ponadto pozostawać pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Zapomoga nie przysługuje, jeżeli:

- członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie z tytułu urodzenia dziecka,
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz danego dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd chyba że:
 - rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
 - ojciec dziecka jest nieznany,
 - powództwo o alimenty zostało oddalone,
 - sąd zobowiązał jedno z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka,
 - dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wniosek o przyznanie zapomogi składamy we właściwym miejscowo urzędzie gminy lub miasta.

ŚWIADCZENIE 500+ (ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE)

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego, albo
- 3) opiekunowi prawnemu dziecka, albo
- 4) rodzinie zastępczej i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka.

Świadczenie wychowawcze przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko. W przypadku urodzenia dziecka albo ukończenia przez dziecko 18. roku życia kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

W przypadku opieki naprzemiennej obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.

Postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi oraz świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Aby uzyskać prawo do

świadczenia wychowawczego na kolejny okres świadczeniowy (trwający zwykle od 1 czerwca do 31 maja następnego roku) - wniosek należy złożyć do ZUS wyłącznie przez Internet za pośrednictwem jednego z trzech kanałów wnioskowania :

- Platformę PUE ZUS
- portal informacyjno-usługowy Emp@tia na stronie empatia.mpips.gov.pl
- bankowość elektroniczną.

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE (TZW. KOSINIAKOWE)

Świadczenie dedykowane jest osobom, które w związku z urodzeniem dziecka nie otrzymały zasiłku macierzyńskiego.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

- 1) matce albo ojcu dziecka,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
- 3) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
- 4) osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie wypłacane jest w wysokości 1000 zł miesięcznie. Okres przyznania świadczenia wynosi 52 tygodnie i ulega wydłużeniu w zależności od ilości dzieci urodzonych przy jednym porodzie. Prawo do świadczenia rodzicielskiego nie jest uzależnione od dochodu rodziny.

- 1) Świadczenie rodzicielskie przysługuje od dnia:
- 2) porodu,
- 3) objęcia dziecka opieką, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia,

- 4) przysposobienia dziecka, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje od miesiąca urodzenia, przysposobienia lub objęcia dziecka opieką, jeżeli wniosek zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia urodzenia, przysposobienia dziecka lub objęcia dziecka opieką. Wniosek złożony po tym terminie powoduje, że świadczenie przysługuje od miesiąca złożenia wniosku. Wniosek o przyznanie świadczenia rodzicielskiego składamy we właściwym miejscowo urzędzie gminy lub miasta albo drogą elektroniczną.

300+ (DOBRY START)

Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku w kwocie 300 zł na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia:

- 20 roku życia;
- 24 roku życia - w przypadku dzieci legitymujących się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności (orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych).

Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnany dochód. Świadczenie przysługuje wyłącznie na dzieci uczące się w szkole podstawowej, ponadpodstawowej, szkole artystycznej, a także w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym.

Program nie obejmuje dzieci realizujących roczne przygotowanie przedszkolne ani w przedszkolu, ani w tzw. "zerówce" prowadzonej w szkole. Program "Dobry Start" nie obejmuje także studentów.

Świadczenie może otrzymać:

- matka lub ojciec dziecka,
- opiekun faktyczny dziecka, czyli osoba, która faktycznie opiekuje się dzieckiem i złożyła do sądu wnioski o jego adopcję,

- opiekun prawny dziecka - osoba, której sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem,
- osoba ucząca się (pełnoletni uczeń, który: nie jest na utrzymaniu rodziców, ponieważ rodzice nie żyją lub ma od nich ustalone alimenty).

W przypadku opieki naprzemiennej każdy z rodziców może złożyć wniosek i dostać połowę kwoty przysługującego świadczenia czyli 150 zł.

Aby otrzymać świadczenie, należy złożyć wniosek o ustalenie prawa do świadczenia dobry start. Wnioski składa się wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem portalu informacyjno-usługowego Emp@tia, przez bankowość elektroniczną lub portal PUE ZUS.

Nabór wniosków zwykle rusza 1 lipca na rok szkolny rozpoczynający się we wrześniu i trwa do końca listopada.

ZASIŁEK RODZINNY

Zasiłek rodzinny jest świadczeniem mającym na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Zasiłek ten przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie uczącej się.

Do świadczenia uprawnione są osoby spełniające kryteria dochodowe. Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać kwoty 674,00 zł. Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dochód nie może przekroczyć 764,00 zł. Jeśli dochód w przeliczeniu na osobę przekracza powyższe kwoty stosujemy zasadę złotówka za złotówkę. Gdy dochód zostanie przekroczony, świadczenia przysługują w wysokości obniżonej o kwotę przekroczenia.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18. roku życia lub
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia, albo
- 3) 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje ponadto osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24. roku życia.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
- 2) 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia;
- 3) 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Do zasiłku rodzinnego można również otrzymać dodatki z tytułu:

- 1) urodzenia dziecka;
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- 3) samotnego wychowywania dziecka;
- 4) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- 6) rozpoczęcia roku szkolnego;
- 7) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy złożyć w urzędzie miasta lub gminy w jednostce wypłacającej świadczenia rodzinne. Najczęściej organem tym jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

DOFINANSOWANIE DO NIANI

Dofinansowanie przysługuje rodzicom, opiekunom prawnym albo innym osobom, które opiekują się dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu - jeśli:

- dziecko ma od 20 tygodni do 3 lat - mogą korzystać z dofinansowania do końca roku szkolnego.
- nie są na urlopie macierzyńskim, ojcowskim albo wychowawczym,
- nie tworzą zawodowej rodziny zastępczej,
- pracują na umowę o pracę (bez względu na wymiar etatu) albo zlecenie lub prowadzą działalność pozarolniczą lub prowadzą działalność rolniczą.

Rodzice mogą skorzystać z dofinansowania niezależnie od sytuacji życiowej.

Dziecko nie może jednak chodzić do żłobka, klubu dziecięcego ani być pod opieką dziennego opiekuna.

Z nianią należy zawrzeć umowę o świadczenie usług - tak zwaną umowę uaktywniającą. Nianią może być każdy, kto spełni trzy poniższe warunki:

- nie jest rodzicem dziecka, którym ma się opiekować,
- ma więcej niż 18 lat,
- zrobi badania dla celów sanitarno-epidemiologicznych i dostanie orzeczenie o braku przeciwwskazań do pracy.

Nie ma przeciwwskazań, by nianią została babcia czy sąsiadka. Nie trzeba mieć kierunkowego wykształcenia, ani kończyć żadnych kursów. Należy pamiętać, że nianię należy zgłosić do ZUS.

Dofinansowanie polega na korzystnych dla rodziców sposobach opłacania składek za nianię na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz zdrowotne. Dofinansowanie na zatrudnienie niani zależy od wynagrodzenia niani. Od połowy minimalnego wynagrodzenia opłaca składki Zakład Ubezpieczeń Społecznych - pozostałą część składek opłaca osoba otrzymująca dofinansowanie.

Dokumenty niezbędne do zgłoszenia niani i rodzica jako płatnika składek należy złożyć w oddziale ZUS właściwym dla miejsca zamieszkania rodziców dziecka.

ZASIŁKI I POMOC FINANSOWA ZWIĄZANA Z CHOROBA I NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

RENDA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje osobie, którą uznano za całkowicie lub częściowo niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej z powodu stanu zdrowia. Szczegółowe warunki przyznania tego świadczenia określa ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 57 w/w ustawy renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) wystąpiło zdarzenie objętego ubezpieczeniem w okresie ubezpieczenia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od jego ustania;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Osoby, które udowodnią okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy nie muszą wykazywać pkt. 3.

Ponadto jeśli niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy nie trzeba wykazywać wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Renta dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy wynosi:

24% tzw. kwoty bazowej (100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone składki na ubezpieczenia społeczne w poprzednim roku kalendarzowym) oraz

po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych;

po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych;

po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresu brakującego do pełnych 25 lat okresów składkowych oraz nieskładkowych, przypadających od dnia zgłoszenia wniosku o rentę do dnia, w którym rencista ukończyłby 60 lat.

Od 1 marca 2022 r. kwota bazowa wynosi 4944,79 zł.

Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy należy złożyć do oddziału ZUS właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

ZASIŁEK CHOROBY

Zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Na równi z niezdolnością do pracy z powodu choroby traktuje się niemożność wykonywania pracy powstałą w wyniku:

- decyzji wydanej przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi,
- wskutek poddania się obowiązkowi kwarantanny, izolacji w warunkach domowych albo izolacji, o której mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi,
- z powodu przebywania w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego w celu leczenia uzależnienia alkoholowego, szpitalu albo innym zakładzie leczniczym w celu leczenia uzależnienia od środków odurzających lub substancji psychotropowych
- wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów.

Zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy nie dłużej jednak niż przez 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży - nie dłużej niż przez 270 dni.

Ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego:

- 1) po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego - jeżeli podlega obowiązkowo temu ubezpieczeniu;
- 2) po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego - jeżeli jest ubezpieczony dobrowolnie.

Jeśli zatem mieliśmy przerwę w ubezpieczeniu chorobowym (np. byliśmy bezrobotni) i po znalezieniu zatrudnienia zachorowaliśmy, może okazać się, że nie mamy prawa do zasiłku, gdyż nie minęło 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego. Ponadto art. 4 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wskazuje przypadki, w których nie musimy spełniać okresu karencji.

Miesięczny zasiłek chorobowych co do zasady, wynosi 80% podstawy wymiaru zasiłku. Miesięczny zasiłek chorobowy wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku, jeżeli niezdolność do pracy lub niemożność wykonywania pracy przypada w okresie ciąży, powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów lub powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

Zasiłek chorobowy przysługuje za każdy dzień niezdolności do pracy, nie wyłączając dni wolnych od pracy.

Zasiłek chorobowy nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy, w których ubezpieczony na podstawie przepisów o wynagradzaniu zachowuje prawo do wynagrodzenia. Zasiłek chorobowy nie przysługuje również za okresy niezdolności do pracy przypadającej w czasie:

- 1) urlopu bezpłatnego;
- 2) urlopu wychowawczego;
- 3) tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności,
- 4) usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

Ponadto zasiłek chorobowy nie przysługuje ubezpieczonemu za cały okres niezdolności do pracy, jeżeli niezdolność ta spowodowana została w wyniku

umyślnego przestępstwa lub wykroczenia popełnionego przez tego ubezpieczonego.

Zasitek chorobowy wypłaca albo pracodawca albo ZUS. Generalna zasada jest taka, że pracodawca wypłaca zasitek, gdy zgłasza do ubezpieczenia chorobowego powyżej 20 ubezpieczonych, zaś ZUS, gdy pracodawca zgłosił do ubezpieczenia do 20 osób.

ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasitek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasitek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 215,84 zł miesięcznie. Nie ma kryteriów dochodowych ograniczających przyznanie tego zasiłku.

Zasitek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) niepełnosprawnemu dziecku;
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasitek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Ponadto są wyjątki, które uniemożliwiają pobieranie zasiłku pielęgnacyjnego. I tak zasitek ten nam nie przysługuje gdy:

- jesteśmy umieszczeni w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
- jesteśmy uprawnieni do dodatku pielęgnacyjnego.
- jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją naszej osoby.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy złożyć w urzędzie miasta lub gminy w jednostce wypłacającej świadczenia rodzinne. Najczęściej organem tym jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą ,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Z racji, że przepis ustawy o świadczeniach rodzinnych mówiący o terminie powstania niepełnosprawności został uznany przez TK za niezgodny z konstytucją, w stosunku do opiekunów osób wymagających opieki, których niepełnosprawność powstała później, kryterium momentu powstania niepełnosprawności, jako uniemożliwiające uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego, utraciło przymiot konstytucyjności. Wobec tego, w odniesieniu do tych osób oceny spełnienia przesłanek niezbędnych dla przyznania świadczenia pielęgnacyjnego należy dokonywać z pominięciem tego kryterium.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli

- 1) osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty

socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (UWAGA: kryterium, w zakresie, w jakim stanowi, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy zostało uznane za niezgodne z konstytucją - SK 2/17),

- b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 2) osoba wymagająca opieki:
- a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 5) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 2119,00 zł miesięcznie. Przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełniania kryterium dochodowego.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy złożyć w urzędzie miasta lub gminy w jednostce wypłacającej świadczenia rodzinne. Najczęściej organem tym jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy mogą otrzymać również rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, którzy:

- zaprzestaną prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego,
 - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna
 - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna;
- 5) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie. Aby otrzymać zasiłek należy spełnić kryterium dochodowe. Kryterium decydującym o przyznaniu specjalnego zasiłku opiekuńczego jest łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na jedną osobę. Aby otrzymać świadczenie wskazany dochód nie może przekroczyć kwoty 764 zł.

ZASIŁKI I POMOC FINANSOWA ZWIĄZANA Z TRUDNĄ SYTUACJĄ MATERIALNĄ I LOSOWĄ

Osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej i wykazują przy tym niski dochód mogą starać się o pomoc do ośrodków pomocy społecznej. Udzielana pomoc ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, czy klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (bezdomność, sieroctwo itd.) lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej co do zasady przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z wymienionych poniżej powodów (np. sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, narkomania itd.). 1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł, 2. osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł, 3. rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

ZASIŁEK STAŁY

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również

dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 719 zł miesięcznie;
- 2) w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

ZASIŁEK OKRESOWY

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (600 zł);
- 2) w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- 1) kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- 2) kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Dodatkowo kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć minimalne kwoty zasiłku okresowego.

Wniosek o zasiłek okresowy należy złożyć w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na nasze miejsce zamieszkania. Minimalny okres na jaki organ przyzna świadczenie to 2 miesiące.

ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek ten jest świadczeniem uznaniowym. Może zostać przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Ponadto osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Aby uzyskać zasiłek celowy należy spełniać ogólne kryteria dochodowe, określone w ustawie o pomocy społecznej. Osoba albo rodzina, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego może otrzymać zasiłek celowy pomimo niespełniania kryterium dochodowego. Przepisy nie mówią o wysokości zasiłku celowego. Organ, który przyzna świadczenie wskaże jego wysokość w decyzji. Wniosek o zasiłek celowy należy złożyć w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na nasze miejsce zamieszkania.

DODATEK MIESZKANIOWY

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- 1) najemcom albo podnajemcom lokali mieszkalnych, zamieszkującym w tych lokalach;
- 2) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- 3) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;
- 4) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem;
- 5) osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie jednoosobowym - 40%, zaś w gospodarstwie wieloosobowym - 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku. Od 9 lutego 2022 r. kryterium dochodowe wynosi 2 265,01 zł w gospodarstwie jednoosobowym oraz 1 698,76 zł w gospodarstwie wieloosobowym.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje jedynie, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, w którym znajduje się tylko jeden lokal mieszkalny (dom jednorodzinny), w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie przekracza:

- 1) $35 \text{ m}^2 + 30 \% = 45,50 \text{ m}^2$ dla 1 osoby,
- 2) $40 \text{ m}^2 + 30 \% = 52,00 \text{ m}^2$ dla 2 osób,
- 3) $45 \text{ m}^2 + 30 \% = 58,50 \text{ m}^2$ dla 3 osób
- 4) $55 \text{ m}^2 + 30 \% = 71,50 \text{ m}^2$ dla 4 osób
- 5) $65 \text{ m}^2 + 30 \% = 84,50 \text{ m}^2$ dla 5 osób
- 6) $70 \text{ m}^2 + 30 \% = 91,00 \text{ m}^2$ dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Powierzchnię powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Wysokość dodatku mieszkaniowego stanowi różnicę między wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego, a kwotą wydatków poniesionych przez osobę ubiegającą się o dodatek mieszkaniowy w wysokości:

- 1) 15% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie jednoosobowym;
- 2) 12% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 2-4-osobowym;
- 3) 10% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 5-osobowym i większym.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje, na wniosek osoby uprawnionej do dodatku mieszkaniowego, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji administracyjnej.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.